

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 142.

V Ljubljani, v četrtek 25. junija 1885.

Letnik XIII.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEČ“,

edini slovenski dnevnik na katoliško-konservativni podlagi,

nastopil bo de s 1. julijem drugo polovico XIII. leta svojega obstanka. Ob tej priliki vabimo najvljudnejše vse prijatelje našega lista, da bi se kolikor toliko podvizarli z dopošiljativjo naročnine, katerim je taista že potekla, kakor tudi z razširjanjem našega lista, za kar se našim dosedanjim gg. naročnikom še prav posebno priporočamo.

„Slovenec“ veljá za Ljubljano pri opravništvu prejeman:

Za celo leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman veljá:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Francoske razmere.

Govorili smo zadnjič na tem mestu o „italijanskem gospodarstvu“ ter rekli v začetku, da se posebno ena vrsta ljudi debele o krvavih žuljih državljanov, v prvi vrsti namreč oni svobodoljubni možje, ki znajo množico mamiti s svobodo in enakimi lepimi besedami. K temu ni potreba ravno izvanredne državniške zmožnosti, pač pa precej zvitosti in administrativne nadarjenosti. Tacih lepih čednosti imajo v obili meri francoski mogotei, ki v lepi obliki podajejo narodu dobro in slabo, polagoma „prilivajo hladilni pijači morečega strupa, ki žejnim narodom razjeda mozeg in kost, ki pozlaté svilen vrvice, preden vtakneš vanjo svoj vrat“.

Že Voltaire je rekel, da je večina francoskega naroda pol tigra, pol opice. Sužnji so svojih lastnih strastij, hlapci one prekanjene oligarhije, ki tiho in skrivno izsesava narod ter mu prepušča le pene, prazne sanje, „komedijo življenja“. V Franciji vlada nekaj let egoizem po pravih francoske vljudnosti. In ta sicer plemeniti in nadarjeni narod je že navajen na to. Celó orožnik (žendarm) ali rabelj ima pri svojem poslu vedno na jeziku: „ako je drago“ (s'il vous plait).

Različna ministerstva pod slamnatim Grévy-jem so si enaka na las. Za prihodnost francosko se niso brigali ne Gambetta, ne Freycinet, niti Paul Bert, niti Jules Ferry, pač pa za svoje žepe. In da so metali narodu pesek v oči ter ga motili kot otroka z igravicami, treba je bilo boja proti cerkvi, krščanski šoli, zgodovinskemu pravu ter ga vzgojiti v nepravnosti in najpodlejši omiki. In ko je ponehaval boj v deželi in divji ogenj zapeljane množice, obrnili so zvití možje narodovo pozornost na vnani svet.

Freycinet je zidal in zidal ter hotel zazidati zadnji „sou“, ki bi ga bila premogla bogata dežela. Drugi se je vrgel v Tunis, tretji nad Tongking; nobenemu pa ni bilo mar, da bi pridobil narodu imé, katerega je v resnici vreden. Se vé, kedar se hoče globoko poseči v državno vrečo, mora imeti narod s čim opraviti, da vsega ne zapazi. Tako je

bilo tudi nekda v Avstriji, ko je gospodarilo meščansko ministerstvo, Auersperg-Lasser in njihovi prijatelji.

Prigodi se pa le včas, da tudi narod spozná svoje prijatelje in dobrotnike, ki mu pijejo kri. Iz tega ali drugega vzroka se izmuza prijatelj iz kroga svojih tovarišev, pretrga železni obroč ter narodu razkrije skrivne spletke in mu odpre oči. Tako je zagodil svojim prijateljem prejšnji policijski načelnik v Parizu, Andrieux.

Ta mož je eden prvih republikancev. Od leta 1863 do 1870 je bil zagovornik v Lyonu, kjer si je s svojo radikalno zgovornostjo pridobil mnogo prijateljev. Nekaj let po tem je bil v Lyonu izbran poslanec. V zbornici si je pridobil s svojimi zmožnostmi mnogo vpliva. Vlada Waddington-ova ga je 5. marca 1879 imenovala policijskim nadzornikom v Parizu, in v tej službi je ostal do 14. julija 1881. Ravno pred ostopom ministra Gambette se je odlikoval kot poročevalec proti vpeljavi glasovanja po imenih. Potem je bil nekaj časa zastopnik Francije v Madridu in sedaj je poslanec enega okraja v Lyonu.

Kot načelnik policije, poslanec in prijatelj ministrov, posebno pa mogočnega Gambette, poznal je vse skrivne nagibe, ki so vplivali na prve može v njihovih službah. In te skrivne spletke je svetu odkril v spisu z naslovom: spomini policijskega načelnika (souvenirs d'un Préfet de Police, par L. Andrieux). Naravno je, da so pali gambettisti ali oportunisti po njem ter mu grozili s sodnijo, češ, da je prelomil službeno molčečnost. A ni se dal ostrašiti, ker je vedel, da se bodo bali še hujših reči.

Eno poglavje slóve „kulturni boj“, in tu pravi:

„Vodje oportunitizma (od Gambette sestavljena unija s svojimi prirastki) so si vstvarili svoje imé in politične vspehe z nepremišljenimi obljubami, katere so dali velikomeščanskim delavcem. Se vé, tribun, ki je podpisal belevilski program (Belleville je 20. volilni okraj v Parizu), sprejel ga je le kot splošno vodilo in volilno izjavo. Toda volilem se ni bilo treba brigati za njegove skrivne pogoje. Morali so le to doseči, da zmaga Gambetta in njegova stranka, ker po tem se vresniči napominani program, spolnijo obljube in konec stori socialni bedi. Že dolgo časa si je Gambetta prizadeval, da bi polagoma pripravil na gotovo prevaro oni del demokracije, ki je bila, kakor je nanoslo, rep, glava, ali srce njegove stranke. Da bi prečrtal iz programa (od l. 1869) obljubo, da se namreč razpusti stoječa armada, skliceval se se je na izkušnjo zadnjih let in potrebe (od l. 1870) novega položaja. Da bi izbrisal ločitev cerkev od države, trdil je Gambetta, da je nemogoče odstraniti dolžnosti in pravice, ki jih je država po konkordatu sprejela. In da bi ohladil prevroča upanja, ktera je sam netil s svojimi govori in obljubami, tajil je celó socialno vprašanje.“

„Vladna misel, kakor se je reklo, morala je počasi obrezovati program, toda boreča se demokracija ni hotla o tem ničesa slišati. Svojo nevoljo proti tem spletkam je pokazala, ker se je vedno množilo število radikalcev in intransigentov. Napad intransigentne moči je hotel Gambetta odbiti s proticerkvenimi strastimi. Klerikalizem je sovražnik, tako je govoril, in med tem divjim kričem so se vršile volitve l. 1877. Lačni so se do sitega najedli duhovnov. Versko vprašanje je prevpilo socialno; in pri strastnem zatiranju prostosti družih so pozabili liberalci na lastno prostost. Gambetta in nje-

govi pomagači so bili v svoji politiki gotovi pomoči večine v zbornici. Ostudni kulturni boj ni presegel obzorja onih poslancev, katere je bil Gambetta zaničljivo imenoval podživinozdravnike.“

Ponudile so se prilóžnosti, da bi se bila vstanovila konservativna republikanska stranka in tako vstvarilo protitežje za razvoj parlamentarne republike. Toda oportunisti so želeli jakobinski parlamentarizem, narodno sobranje brez manjšine, samovlastvo opirajoče se na zatiranje nasprotnikov, boj do vničenja vseh drugače mislečih. Po volitvah (l. 1877) so zmagovalci mislili le na to, kako bi si vtrdili gospostva v republiki ter se obdali z okopom, katerega bi premagani nikoli ne mogli prelezti. Namesto vladarstva vseh se je vstanovilo vladarstvo nekterih, se vé, na stroške prostosti. „Ni je prostosti za nasprotnike vse prostosti; oznanjeval je P. Bert.“

Po 7. članu nove naučne postave imelo bi biti redovnikom prepovedano podučevati po šolah, toda senat ga je zavrgel. Na to se zberó različne skupine republikanske večine ter so zahtevali, da se morajo izvršiti že obstoječe postave proti nepripoznanim verskim družbam. Vlada je vstregla Gambetti in njegovi stranki. Proti temu je glasovalo izmed republikancev le 22 intransigentov. Andrieux je izvršil kot policijski načelnik znane dekrete meseca marca, a vendar prizná, da se še vedno kesá, ker ni izstopil iz službe in da je moral delati po onih dekretih. Pové tudi, kako je Gambetto svaril, da bodo dekreti več škodovali, nego koristili. Vsi policijski uradniki so le neradi delali po višjem povelji, narod je bil razburjen, in mnogo jih je obrnilo republiki hrbet. Gambetta se je pomišljal, ker nikoli ni gojil slepega in strastnega sovraštva proti kongregacijam. Trdil je le, da so „dekreti zeló važni kot vodilo in kažipot prihodnje politike“. Njegov namen je bil, da si pridobi večja mesta, ker ravno po mestih je imel največ prijateljev, ki so sovražili cerkev, in on sam je bil voljen v Parizu. Dokler imajo republikanci mesta na svoji strani, še trdno stojé. Brez Pariza in proti Parizu ne moremo vladati: bilo je geslo Gambetti. Nasproti temu trdi Andrieux, da isti dan, ko bi vlada pričela gospodariti s Parizom, vzdigne se proti njej vsa dežela.

Gambetta se je vedno bal, da se mu delavci postavijo po robu; in ker je bil zvit državnik, hotel jih je tolažiti s proticerkveno politiko. Tako piše Andrieux, prijatelj Gambette.

Katoliški časniki so z vso pravico Gambetti in njegovim prijateljem očitali, da le zato dražijo narod proti duhovnom, ker mu drugega nočejo in ne morejo dati.

Največ se sklicujejo na postavu in najpazneje gledajo uradnikom na prste ravno republikanci; sami pa dajejo najslabejše vzglede.

Tako n. pr. je radikalni list „Lanterne“ dan na dan napadal policijo in si tako pridobil mnogo naročnikov. Da mu ni pošlo gradivo, najel si je nekega prejšnjega redarja (policista), in ta je zopet pridobil med svojimi prejšnjimi tovariši mnogo izdajic. To redarju še ni bilo dosti, hotel je vedeti vse, kar se pri redarstvu godi in hitro prinesiti na nos vredništvu „Lanterne“. Obrnil se je toraj na svojega prejšnjega „gospoda“, brigadirja Zieglerja. Ta se ni dal omajati. Redar vpraša Zieglerja, bi se li hotel o tem dogovoriti z vplivnim poslanecem.

Ziegler to naznani svojemu vodji Ansartu, ki je kaj rad porabil priliko, da bi poizvedoval skrivne spletke nasprotnikov redarstva. Ziegler je bil zanesljiv in izkušen mož. „Vi želite, da se pogovoriva“, pozdravi Zieglerja poslanec. „Ne gospod poslanec. Ne, motite se o mojem priходу. Nisem prosilec, bil sem le proščen.“ „Nič ne dé. Hočete nam iti na roko v zadevi, o kateri je bilo govorjenje.“ „Pomislite vendar na nevarnosti, v ktere pridem. Mi morete li zagotoviti službo enake vrednosti, ako me odstavijo? Imate denarja, da mi plačate pokojnino?“ „Poplačati znamo svoje služabnike. Poznate gospoda N. N.? Dal mi je pojasnil, s katerimi sem vrgel g. Nervota (vodjo Pariške ubožne uprave). Preskrbel sem mu sedanjo službo. Po mojem mnenju še ni zadostno poplačan; v kratkem postane častnik častne legije.“ „Zeló Vam zaupam, g. poslanec, vendar se bojim, da ne bi mogli vsega storiti, kar obljubujete.“ „Dobro. Hočete govoriti z Gambetto? Mislim, da njegova beseda zadosti.“

Nekaj dni pozneje je peljal poslanec Zieglerja k Gambetti. Ta si je znal pridobiti človeka. Zieglerju ni bilo lahko izvrševati vloge, ki so mu jo določili njegovi višji. Pri slovesi pravi Gambetta: „Pri tem toraj ostane. Pošljite nam poročila, kedar mogoče. Skrbite, da bodo obširna. Da je bolj varno, pošiljajte svoje liste v dvojnem zavitku (koverti) gosp. dr. Fieuvalu.“

Ziegler je bil povišan v svoji službi, ker je spretno rešil svojo nalogo. V uradnem listu pa se je kmalo bralo, da je g. N. N. imenovan častnikom častne legije in dr. Fieuval odlikovan s križcem.

Tako se godi v „srečni“ Franciji (in drugje? op. pis.). Kaj porečemo o državi, kjer poslanec, dasi predsednik v zbornici, mamelukom službe oddaja, kjer uradniki pri poslancih iščejo pomoči in zavetja, ne pa pri svojih vikših?!

Pisali bi še mnogo, toda g. državni pravdnik bi konečno mislil, da pišemo o avstrijskih razmerah in ne o francoskih.

(Konec prih.)

Liberalizem in katoliška cerkev.

Za mislečega človeka ne more nič bolj nespametnega biti, kakor če podpira svojega nasprotnika ter sovražniku sam orožje podaja, s katerim se ta zoper prvega bojuje. Lahko bi se sklepalo: Saj takega norea vendar ni, to je toraj le prazna domišljija! Res bi imelo tako biti, a žalibog tako pa ni. Da kar naravnost povemo: Katoliški čitatelji liberalnih časnikov so taki izvanredni neumneži. Liberalno-brezversno časnikaštvo se poslužuje vseh pomočkov, da katoliško cerkev zasramuje, njen vpliv pomanjšuje in verno ljudstvo od nje odvrta. In katoliki — so njegovi zavezniki proti cerkvi. Čudno, neverjetno, a vendar istina! Brez vsega pomisleka čitajo katoliški kristijani take časopise. Da, celó naročujejo si jih ter tako brezbožno dejanje podpirajo. Da bi kristijane od tega res nespametnega, pa tudi brezbožnega dejanja odvrta, se je namenilo društvo: „Apostolat tiskarstva“. Že dolgo časa piše kolikor toliko v vsakem svojem listu od nespameti in greha za katoličane, če liberalno-brezversno tiskarstvo podpirajo, ter vedno in vedno dokazuje, kake peklenske namene ima liberalno tiskarstvo. Naj podamo enkrat kratek odlomek iz „Annalen“ — „Das Apostolat der Presse“.

Liberalni časopisi borijo se proti naukom verske npravnosti.

Nravni nauki liberalnih časopisov ugajajo popolnoma liberalni veri, to je „neveri“. Liberalstvo in liberalni časopisi ne poznajo nič več svete pravice, ktera ima svoje korenike v neizpremenljivi sveti volji Božji. Po razuzdanih pojmi nesramnega časnikaštva ima pravica vir v nevernih večinah državnih zborov. Toraj pozná to postavno pravico, ktera je pa večkrat sovražna oni, ki izvira od Boga ter je nespremenljiva Božja pravica. Saj liberalni časniki imajo geslo ajdov, ktero pravi, da se mora pred veličastvom človeških postav vклонiti naša vest, v kateri vlada brez dvoma Božja postava. Liberalni časniki ne sodijo ali ima politika prav, ali ne, samo da je koristno. Kar kaže in prinaša dobiček, je saj v politiki po nazorih liberalnih časnikov prav in pošteno. Ali so morebiti taki časniki obravnavali ali obsodili roparsko vojsko piemonteško proti cerkveni državi? Še ni dolgo od tega, kar so

taki časniki roparsko nasilstvo zoper najstarejo krono hvalisali, poveljevali in slavili kot narodno delo. To storijo pri vsaki priliki še dandanes. Znano je tudi, da stojé liberalni časopisi vsim revolucijskim strankam na strani in da podpirajo vsakega, kateri se višjim oblastim vpira. Le v lastni deželi se nekako ponižujejo pred oblastjo, dokler namreč je ona v moči, ker se bojé postave pa njenih nasledkov, kazni in škode.

Kar zadeva podlistek liberalnih časopisov, moramo žalibog spoznati, da je napolnjen s strupom najnenravniših romanov. Večinoma vsi spodkopujejo čednost in npravnost, kakor že posredno ali neposredno. Z lepimi, mikavnimi besedami opravičujejo in olepšavajo največje pregrehe zoper sveto čednost in božje nauke npravnosti; z zapeljivimi besedami, ktere so tem nevarnejše; predstavljajo domišljiji bralčevi najnegnjusneje podobe in vsako pregreho zoper čednost smatrajo za potrebno nepopolnost človeške narave. Ker so take nagnjunsosti oblečene v lepoglasne besede, so čednosti še bolj nevarne; one so ko sladki strup, kakor kača med cveticami, in zadenejo še lažje svojo žrtev. Kako bedasto in smešno se mora zdeti onim, kateri se še niso odvadili misliti, ako liberalni časniki, kateri katoliško čednost v vsih obzirih z nogami teptajo, začnejo naravno življenje drugih presojevati, kakor n. pr. življenje jezuitov.

Liberalno časnikaštvo je v resnici jeden onih črvov, kateri hočejo dandanes npravne nauke in kristijansko čednost razjesti. Kar je apostelj Juda od krivih naukov svojega časa rekel, to veljá tudi liberalnim časopisom: „Kar ne poznajo, preklinjajo; kar pa poznajo, kakor neumna žival, pa pokvarijo.“

Liberalni časniki boré se zoper katoliško javno življenje.

Vsled brezverskega značaja liberalnim časnikom ni mogoče v miru pustiti javne službe božje in njenih obredov, kateri so javno izraževanje katoliške vere. Iz tega lahko razvidimo, zakaj toliko delujejo proti procesijam sv. Rešnjega Telesa; kako zoprno jim je potresanje potov in cest v čast presv. zakramentu; kaj počenjajo, da bi božje pote in enake lepe navade odpravili. Tudi sožiganje teles umrlih jim tako na sreih leži, da kar ne mirujejo, ter se kmalo tû, kmalo tam za to oglašajo. Pri ajdih se temu ravno ne čudimo, a ta šega pri posvečenih telesih umrlih kristijanov nikakor se ne strinja z njihovo vero. Ker je liberalizem brez vse vere, je tudi pri drugih videti in trpeti ne more. On vse sovraži, kar ima le kak katolišk blagoslov, kako katoliško znamenje. To sovraštvo zoper krščanstvo, posebno zoper sv. cerkev je ravno njegovo znamenje, njegovo bistvo, njegova natura. To mora pa vsestransko izpeljavati, kar tudi dela in zatoraj lahko imenujemo po vsej pravici liberalno časnikaštvo največje krivoverstvo današnjega časa.

Ni več dvomiti, da liberalstvo in njegovo časnikaštvo ne pripoznava nobenih pravic katoliški veri ampak jo le še nevoljno, posiljeno prenaša, zatoraj jih ne pripoznava v javnem življenji; k večem še pripušča, da jo kdo v privatnem tihoma spolnuje. Ne moremo si kaj, da ne bi navedli besede slavnega Görres-a, ktere je govoril o priliki, ko je bavarski kralj Ljudevit I. prevzel kraljestvo. Glasé se tako-le:

„Ne daj, vzvišeni kralj! dopustiti, da bi pravica katoličanov samo v zasebnem življenji bila veljavna, ampak zadobi naj tudi veljavo v državi. Kaj bi pomagalo, ako bi se ljudstvu pridigovalo o Bogu, o veri, o čednosti in npravnosti, ako bi pa država postavljala Baalu altarje in bi zažigale daritve? Ali naj samo posamezni se zatajujejo, večina naj bi pa razkošno živela? Ali naj državljani spolnuje svoje krščansko dolžnost in naj dela pravično, in usmiljeno, med tem ko bi država pograbila kar bi njena roka dosegla? Ali naj bo Bog nebes in zemlje le domači Bog, v javnosti naj bi pa odložil svojo oblast? Ne tako! V sredi Tvojega ljudstva naj vlada njegova postava, in Ti bodi njegov najprevi služabnik. Le ako bodeš Božje pravice čistal in njegove postave spolnoval, zamoreš zahtevati, da bodo drugi Tvoje od Njega Ti podeljene pravice čistali in Tvoje postave spolnovali, da, še celó tistim bodeš zapovedoval, kateri Najvišjega tajé in so mu pokorščino odrekli. Le na ta način bodeš dobil podlago in blagostan Tvojemu ljudstvu.“

Vsak dober kristijan mora tem besedam pritrditi. Kristjanske postave naj nimajo samo za posamezne ljudi veljave, ampak tudi v javnem življenji naj se

spolnujejo. Med državnimi postavami naj ne bo nikakoršnih postav, ktere se ne bi dale strinjati z nauki katoliške vere in npravnosti. Žalibog, da smo morali doživeti čase, v kterih liberalstvo in njega časnikaštvo neprenehoma deluje na to, da bi iz postavodajalstva izpodrinili vsako versko misel in verski značaj, ter ga z ajdovskim nadomestilo.

Zarad tega vsi liberalni listi po vseh deželah tako gorko zagovarjajo civilni zakon, akoravno Cerkev uči, da razun cerkveno sklenjenega zakona ni drugega veljavnega, in da je civilni zakon med kristjani le pregrešna zveza le pravi konkubinát (prileženstvo). Zarad tega hočejo oni časniki vničiti krst. Na ta način je nekterim brezvernim starišem na Pruskem mogoče svoje otroke kot nevernike izrejevati. Le v Berolinu je na tisoče nekrščenih. Zarad tega tudi oni listi toliko priporočajo konfesionslozne, t. j. brezverske šole. Neprenehoma delujejo na to, da bi svojim „izobraženim“ in „razsvitljenim“ bralcem dokazali, da je v korist vede treba versko-izobraževalni vpliv Cerkve na mladost kolikor mogoče omejiti ter ga s časoma zatreti. Iz tega tudi lahko razvidimo, zakaj se jim zdi bolj važno otroke podučevati v branju, računstvu, zgodovini, zemljepisju in naravoslovju, ali v čemur si bodi, kakor pa v verskih resnicah; ona izreja se jim zdi boljša, kakor pa katoliška verska izreja, od ktere sta edino odvisna sreča in zveličanje človeka za zdaj in za večnost. Sin Božji, čegar besede, kljub liberalni „razsvitljenosti“ ostanejo resnične, je rekel „da človeku nič ne koristi, ako ves svet pridobi, če pa svojo dušo pogubi“. Liberalno časnikaštvo ne boče prej mirovalo, dokler ljudi ne spelje tako daleč, da bodo sredi med katoličani sklenili svoje življenje kot *) neverniki.

Liberalni časniki borijo se tudi proti vredbi katoliške cerkve.

Angleški minister lord Derby je rekel v nekem govoru: „Jaz ne vem, kaj je vendar tako zvano liberalstvo (namreč angleško). Po drugih evropskih državah je njegov pomen že očiten. Liberalec je tam nasprotnik duhovnov in papeštva.“

Oglejmo si toraj koliko zadeva ta obsodba liberalno časnikaštvo.

Zdaj se oponaša višjemu pastirstvu naše cerkve, da nezmerno hrepeni po gospodarstvu duha; po zatiranji nižje duhovščine, še celó neizmerna ošabnost in ponos. Zopet drugič se obdolžuje celó duhovenstvo, da ljudstvo le omračuje ter mu brani do prave olike (brezvernosti namreč) ga k vernemu fanatizmu nagibuje, da domovinsko ljubezen zatira in vdušiti hoče, ali celó da z zunanjimi sovražniki zveze sklepa itd. Zopet drugikrat imenuje redovnike in verske zadruge postopače, hinavce in goljufe ljudstva, da celó škodljive ali vsaj nepotrebne izrastke človeške družbe. Liberalni časniki ne pusté v miru dobrodelnih zavodov in zavodov, v kterih se gojé véde in čednosti. Vse te razglasujejo kot državi nevarne, akoravno so že človeštvu nezmerno veliko dobrega storili. Ako kdo, ki je bil za katoličana krščen, stori kak zločin, hitro so pripravljeni katoliške duhovnike, kot moralne povzročitelje na odgovor tirjati, kakor bi bili ti vse to zakrivali s svojim naukom. Vsakemu je menda še v spominu zločin Kullmana, iz kterega so zajemali liberalni časopisi blato, ter so si z njim prizadevali onesnažiti katoličanstvo.

Vendar to ni še vse. Brez počitka iščejo in iščejo po vsih kotih sveta kako pohujšanje med katoličani. Ako se jim posreči kaj najti, ali pa da večinoma saj mislijo, da so našli, potem hajdi na boben! Kot veliko vredno novico, kot sladčico podajajo potem svojim liberalnim bralcem in razbojnajo veselega srea po celem svetu. Pa ne da bi kaj tacega samo poročali, ampak prvič lepo ozaljšano podajajo ljudstvu, potem pa teden za tednom da še cele mesece prihajajo podrobnosti o tem, zaničljive sodbe itd., da bi s tem brezbožnost cerkve in njenih služabnikov dokazali. Pa naj bi si časniki saj iskali samo resničnih dogodeb! Kaj še, saj je lahko kaj tacega si izmisliti, čemu toraj iskati!

In res večinoma so taki zločinski prigodki katoličanov, zlasti duhovenstva in redovnikov ali izmišljeni ali popolno presukani. Liberalni časnik kaj tacega redkokrat prekliče, in če to stori, zgodi se to še le toliko pozneje, da je že vse pozabljeno, da postane preklic novo pohujšanje, ali pa, da je že obrekovanje sad rodilo, ali pa na takem mestu, kjer se lahko prezré ali pa v taki obliki, da je reč še

*) To je že doseglo, kajti bilo je nedavno brati v „Slov. Gospodarju“, da so pri pogrebu nekega brezverca nosili sulico mesto križa. Glej pogrebe framonov (Viktor Hugo).

vedno dvomljiva in dvorežeči meč. Dokaz temu naj nam služi zgodba od zblaznele Barbare Ubrik v karmelitskem samostanu v Krakovem; zgodba od spovedi očeta Gabrijela iz Linca; poročilo o poljskem prelatu, o katerem so poročali, da je denar zaigral, ktere ga je za sv. očeta nabral, in še drugih enakih laži. Duh liberalizma, cerkvi sovražnega časnštva, spoznamo tudi iz poročil že sto in stokrat razjasnjenih in preklicanih historičnih laži, o največjih papežih, o preganjanji krivovercev in čarovnikov, o inkviziciji, o sv. Jernejevi noči in še veliko drugih.

Vse te sumljivosti in obrekovanja imajo nalogo rimsko katoliško cerkev in njene duhovne pred katoliškim ljudstvom onečastiti in s tem vpliv vere na vest katoličanom oslabeti ali celo pokončati. Ako si ta smoter liberalnih časnikov nekoliko ogledamo, lahko razumemo, zakaj proslavljajo može, kateri so ali iz ošabnosti ali mesenosti s cerkvijo se razprli. Taki smejo mirni biti in se ničesar ne bati. Kar storé slabega in hudega, liberalno časništvo že skrbi, da vse ogerne s plaščem ljubezni in naj si bode še toliko; nasproti jih pa še slavijo kot junake, mučence, kot može luči in razsvetljenja.

Zarad tega se tudi nikoli ni bati kake hvale ali kakega občudovanja katoliške cerkve in v njej delujočih mož. Ali mar li pozná zgodovina kako drugo napravo, ktera bi bila občudovanja in hvale toliko vredna kakor katoliška cerkev? Ktera je bila v velikosti in veličastvu nji enaka? Ktera bi bila prinesla toliko blagrov in blagoslova, miru in sreče vernemu človeštvu kakor ona? Ona je postala učiteljica, odgojiteljica in mati človeštvu. Z žarečo lučjo božjih resnic je razsvetila temoto neverstva in malikovanja. Ona je ozdravljala in ozdravlja pekoče rane zagrešenega človeštva. Ona je posvetila zakon in s tem rodovino. Pa — molčimo rajši, sicer bi morali cele knjige pisati. In vendar kaj je vse to liberalnim časnikom? Vse to jim je zavržljivo in zaničljivo, ki se mora prej ko mogoče zatreti in iz zemlje potrebiti. Paganstvo, mesenost, tatvine in goljufije, to, da to jim je vzor, po katerem je treba predelati postavodajalstvo države in človeško družbo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. junija.

Notranje dežele.

Vse je dobro tem prebitim Nemcem, kar se jim dá za poleno porabiti, ktero potem Slovanom pod noge mečejo. Koliko so si prizadeli, da bi onemogočili vseslovansko božjo pot na *Velehradu*! Koliko so lagali o političnih nakanah Slovanov, a tudi s tem niso nič opravili. Zdaj še le, ko se je božja pot že pričela in nadaljevala, prišli so na pravo sredstvo, s katerim bodo vsem Slovanom h krati cesto na Velehrad zaprli. Kužne bolezni so ondi zasledili in zarad tistih noben vlak več tje kaj ne smé. Vsaj v Pragi so dva prepovedali, katerih eden bi bil šel v nedeljo, drugi pa v ponedeljek z romarji na Velehrad. Kužne bolezni so jim morale na pomoč, da so Slovanom roke in noge povezali; tega pa nihče ne pové, ktere vrste nalezljive bolezni da imajo ondi, ali so kozé, kolera, kuga ali vročinska bolezen? Pač, sedaj le smo opazili; je tukaj vse časti vredni župnik Velehradski, g. Vykydal, ki nam tiste kužne bolezni natančneje označi. Župnik Vykydal zdi se nam že zarad svojega stanu popolnoma verodostojna oseba, kateri se smé v tem oziru vse vrjeti in on je poslal 21. t. m. v Prago „Politiki“ sledeč telegram: „Velehrad, 21. junija. Vse skupaj ni nič drugega, nego neresnična poročila. Namestniški svetnik dr. Kusy je tukajšnje zdravstvene razmere osobno preiskaval in vse v najboljšem redu našel.“ Iz tega se toraj dá in smé sklepati, da Velehradске kužne bolezni niso nič drugega, nego nemška zavist in zagrizenost, ki ste se Nemcev prijeli. Žalibog, da so svoj namen le prehitro dosegli. Drugi telegram v „Politiki“ pravi, da so zdravstvene razmere na Velehradu posebno ugodne in že dolgo časa ni nihče drug umrl, kakor nek starček in eno dete. Pač pa je resnica, da je izvanredno veliko hudih komarjev, kateri so posebno otroke hudo opikali. Hudobni jeziki so iz tistih oteklin takoj kozé napravili in kužne bolezni raztrobile so se med svet. Upajmo, da se bode vse dobro izšlo in reč ugodno poravnala.

Moravska duhovščina sklicala je veliko konferenco v Prerovem, ktere se je 36 poverjenikov vdeležilo, ki so bili večinoma zastopniki celih dekanij. Na dnevnem redu so imeli razpravo o vstavitvi katoliškega dnevnika. Vsi brez izjeme pripoznali so živo potrebo takega lista, okoli ktere ga bi se katoličani Moravske zbirali in po resnici pokrepčani se tem zdatneje laži-liberalizmu vstavljati mogli. Tudi med Slovani zajedel se je liberalizem globoko v meso, kajti v politične celote

zduženi so sedaj Slovani le na podlagi liberalizma. Za katoliško-konservativno stranko je sicer zadosti in to prav dobrega blaga, toda vrediti in pripraviti se mora. Narodnost se ne bo smela iz oči pustiti, če tudi sama ne zadostuje: „Kdor se zanaša edino le na narodnost, ne bo dosegel nikdar pravega vspeha“, rekel je delegat dr. Srbecki. Vsi zastopniki zedinili so se v tem, da je katoliško-konservativen dnevnik za podporo konservativne stranke živa potreba, vendar pa ga ni potreba na novo vstanovljati, ker imajo več katoliških tednikov, katerih eden se bo v dnevnik razširil. Odločili so se vsi za Brnski „Hlas“ ter so v to svrhu izvolili osmorico v odbor, kateri se bode takoj v natančneje razgovore s „Hlasom“ podal. Ob enem so sklenili tudi vsak drug list podpirati, le če ne piše sovražno proti katoliški cerkvi.

Gasilna društva dandanes vedno večji pomen dobivajo. Posebno po Dolenji Avstriji so se razvila na stopinjo, ki je občudovanja vredna. Leta 1875 imeli so na Dolenjem Avstrijskem že 150 društev s 6512 možmi; letos imajo jih pa 477 z 20.000 možmi gasilec s poldrugim milijonom gld. premoženja. Kljub temu pa se še pritožbe čujejo, da jih je vedno premalo; da je še 1098 občin, ki nimajo nikakega gasilnega društva in da je mnogo okrajev, po katerih na 30 do 40 občin le jedno gasilno društvo spada. Da se bode to prekoristno društvo po Dolenji Avstriji še bolj razširilo, vložila so že obstoječa društva prošnjo na deželni zbor, da naj se imenuje deželni gasilni nadzornik za vrhovno nadzorstvo. Le-ta naj bi popotoval po deželi in prirejal gasilna društva, kakor se mu bo primerneje zdelo in pa dotičnim občinam bolj koristno. Prošnja pravi, da naj se že v bodočem deželnem zboru za tega novega deželnega uradnika nastavi v budgetu potrebna svota za plačo in odškodnino pri potovanji. Kaj pa pri nas? Mar li imamo že zadosti gasilnih društev? O kaj še! Še več kot dve tretjini bi jih potrebovali! Vsaka župnija, ki svojih 4000 do 5000 duš šteje, morala bi svojo gasilno društvo imeti. Tako bi jih pa človek lahko na prste pošte! Čvrsta so naša društva, toda premalo jih je! Na noge rojaci, in ne prepuščajte vsega dela sv. Florijanu, temveč morate tudi sami kaj storiti. Le z združenim silo dá se kaj prida napraviti in odpraviti.

Vnanje države.

V *francoski kamori* stavlja je minister zunanjih zadev, Freycinet predlog, da naj bi se vlada pooblastila za izvrševanje mirovne pogodbe s Kitajcem in to prav nujno. Nujnost se je tej izvršitvi takoj pripoznala brez ugovora. Dalje je nastal razgovor o izdajku 320 milijonov frankov za zgradbo cest. Ta razgovor pa že ni bil več tako miren, temveč jako viharen. Daynaud je trdil potrebo, da naj se poprej finančni položaj poslednjih let natanko preišče in potem še, ako se bo pokazalo, da je mogoče, svota dovoli. Sploh republikanska vlada dela z državnim denarjem, kakor bi ga po cesti pobirala. Tolikošnje zapravljivosti, pravi Daynaud, kakor je pod republikansko vlado sploh, še ni bilo na Francoskem. Davka je od leta do leta več, in zbornična večina je tega kriva, ker ji je poglavitna skrb v tem, da narodu breme davka le več in neznosneje napravlja, namesto da bi mu ga polajšati skušala. Če je Francoska zadosti premožna, da si kupuje svojo slavo, kakor tudi svoje batine, iz tega še ne sledi, da bi si morala tudi republiko kupovati. Desnica je to izjavo silno navdušeno sprejela. Enako se je izražal poslanec Amaget. Iz tega je pač razvidno, da tudi z republiko niso vsi zadovoljni in jih je mnogo mnogo na Francoskem, ki si monarhije nazaj želé. Da jo bodo še dobili, je gotovo; le za čas se še ne vé natanko, a tudi toliko se lahko reče, da če prej ne, pri prvem večem preobratu prav izvestno. Neogibno potrebno pa ni, da bi morala ravno nanj čakati, nova volilna osnova, volitev po zapisnikih ji bo morda kar po tihem do monarhije pomagala.

Španjolske trgovce v *Madridu* bi pa človek kar pozlatiti in fotografirati dal, taki modrijani in veleumi so Vam. Ali ste čitali včerajnji telegram iz Madrida, da se je nek trgovski odbor h kralju podal in zahteval, da naj se preklicé tisti vladni dekret, s katerim se v Madridu kolera pripoznava. Vtemeljevali so to svojo tebensko modrost s tem, da bo vsled uradno priznane kolere španjska trgovina trpela. Kralj jim je pa prav po Pilatovo rekel: „Kar sem pisal, sem pisal“, le z drugimi besedami. Djal je namreč: „Da mu je jako žal, da ne more dekreta preklicati, ker je žalibog kolera v resnici tudi v Madridu!“ Toraj zarad bore dobičkarije naj bi se v nevarnost stavilo življenje drugih držav, ki so z Madridom v trgovski zvezi! Saj je znano, da se kolera na noben način hitreje ne zanese, kakor ravno po obleki in po trgovini. Na Španjskem so jo že sploh predolgo tajili; ko bi jo bili poprej javno pripoznali, bi se morebiti ne bila tako silno razširila, kakor se je že. Zahtevanje, da bi se z uradno lažjo kolera v Madridu zatajila, je tako brezvestno in neumno, da mu niti prave primere ne vemo in lahko rečemo, da je kaj takega edino le na Španjskem mogoče. Dežela, ki ima Abdero, ima tudi še za kaj drugega ugodna tla in to je ravnokar dokazala. Velika sreča za-njo, da ima tako odločnega kralja.

V *Chartumu* je velikansko veselje, da se Angleži iz Sudana venkaj spravljajo; tako vsaj pripovedovalo je v Dongoli sedem egiptovskih vojakov, ki so iz Berberja in Chartuma 20. t. m. tje kaj pribežali. Mahdijeve čete pod vodstvom Mahomed El Kheira in Wad Najumita pomikajo se od Metameha proti Dongoli. Okoli Nila je vse mirno in Osman Digma, o katerem se že dolgo časa ni nič slišalo, je tudi še pri življenji ter ravnokar Amaraški rod s svojimi ljudmi napada, ker se mu noče prostovoljno podvreči. Da so pa črnici veseli, vidoč, da se Angleži umikajo, katerih so bili že zdavno do grla siti, radi verujemo. Angleže je lepa misel v Chartum peljala. Trgovino s sužnjimi hotli se vstaviti, pa so jo prej ko ne še le bolj podprli, kakor pa ovirali; svojega generala Gordona so mislili rešiti, pa ga je njihova malomarnost umorila, če je res mrtev, o čemur se v najnovejšem času zopet malo dvomi. Za vjete misijonarje in usmiljene sestre se pa niti zmenili niso. Po kaj so toraj šli v Sudan, če ne za samo nadlego ondašnjim prebivalcem? Gladstone si je s tem vse pokazal, kar si je morda poprej dobrega nabral. Častitelji njegovi — in tudi med Slovenci jih je nekaj — ga zarad njegove poprejšnje politike na Slovanskem jugu kar v zvezde kujejo, kar pa ni prav. Gladstone, prvi minister ni bil več to balkanskim Slovanom, kar se jim je kazal Gladstone kot vodja liberalne opozicije ob času rusko-turških bojev. Ali ste čitali letošnje Laveleyeve poročila o grozovitostih v Macedoniji in na Bolgarskem, ki se godé ondašnjim Slovanom? Gladstonov uradnik, angleški poslanec v Carigradu, se ni prav nič zmenil, da bi se bile vstavile, pač pa je še lažnjiva poročila med svet pošiljal, da vse tisto ni res, da so časninarska poročila pretirana itd. Zakaj se tukaj Gladstone ni oglasil in za zatirani bolgarski narod potegnul? Zato, ker današnji Gladstone, t. j. kakoršen je bil, dokler je stal na krmilu vlade, ni več tisti, ki je bil pred sedmimi, osmimi leti. Ravno to je pa vzrok, da mi nimamo sočutja zanj, če bi se na Egipt in Sudan prav nič ne ozirali in na kozle, ki jih je ondi prevračal. Gladstone je prišel v politiki na kant in ni čuda, če ga tudi Sudanci ne marajo, ker so sprevideli, da so njegovi ljudje nezmožni, on sam pa premalo podjeten in so veseli, če nobenega Angleža več videli ne bodo.

Izvirni dopisi.

Iz *Notranjske*, 22. junija. (Slovensko-italijanska slovnica.) Prav razveselilo me je, ko je zadnji čas zopet prišel glas in je bilo brati, da misli „Matica“ na svetlo spraviti „slovensko-italijansko slovnico“, ktero že odbor več let prenaša, kakor mačka svoje mlade; a po trmoglavosti nekterih gg. odbornikov ne more priti do konečnega potrdila. Jaz in z menoj veliko število drugih, želimo, da bi se ta stvar več ne zavlekla, in prav iz tega namena pišem te-le vrstice.

Povem vam, da se mi to cincanje „Matičino“ zdi nerazumljivo. Gg. profesorji, ki „slovensko-italijansko slovnico“ zadržujejo, rekoč, da imamo dovolj „nemško-italijanskih“, iz katerih se lahko učimo italijanskega jezika, imajo prav plitve razloge. Oni ne pomislijo, da jih biva mnogo nemščine nevesčih, katerim take nemško-italijanske slovnice niso pristopne, niti ne pomislijo, da bivamo Notranjci proti jugu in zahodu v vedni dotiki, itak v vednem občevanji z Italijani. V prvi vrsti, se vé, da bi taka „slovensko-italijanska slovnica“ koristila šolski mladini. Koliko naših mladih ljudi išče si po primorskih poitalijanščenih mestih vsakdanjega kruha in zaslužka! Zlasti pa bi taka knjiga mnogim županom ter malim in velikim trgovcem, nekoliko olikanim, po Istri, po Goriškem, v Trstu i. dr. veliko koristila.

Boriti se nam je dandanes še posebej z „Italijo irredento“ in vstavljati se jej na vse kriplje; a vspešno proti takim vojskovati more se le tisti, kdor pozná njih namene, težnje in dela, ktera prav spoznati pa se dajo le v njihovem jeziku. Vsled tega dozdeva se nam protivljenje nekterih gg. profesorjev zoper izdajo te slovnice prav čudno in svojeglavno, da ne rečem, brez vsih pametnih razlogov. Kam vendar pridemo, ako zmirom le podiramo? Kdaj dobimo Slovenci svoje pravice, da se naša mladina ne bode vlekla vedno za jezik?!

Zategadel naj gg. odborniki premislijo, da je nemško-italijanska slovnica le za Nemce, a ne za nas. Nam nasproti znanje italijanskega jezika kot mejašem več koristi, kakor nemščina in bi nam vsled naših razmer „slovensko-italijanska slovnica“ prav dobro došla. Vem, da vsaka dobra reč potrebuje časa — (menda najmanj 9 let jo je treba ožemati poleg latinske prislovice: nonum prematur in annum); a zakaj, vprašam, se tega dolgotrajnega

premisleka niste držali pri „dolgočasnih lovčevih zapisnikih i. dr.“? — in komu li taki koristijo?! Menda zajec sedi vse za drugim grmom, iz katerega ga pa danes še ne bodem preganjal, nadejajoč se, da je modremu dosti enega očesa. Izdajo „slovensko-italijanske slovnice“ pa vam „Matičnim“ očetom in varuhom s tem dopisom priporočam nekdo, ki je za vso dobo „Matičnega“ obstanka njen zvesti družnik, kateri s svojo plačo še nobenkrat ni zaostal, ter zagadel misli, da sme tudi gg. profesorjem katero reči, akopram jim ne utegne biti po godu. Naj jim pa še moji somišljeniki iz Istre ali Goriškega katero povedo, da se natančneje poizve javno mnenje.

Iz Pliskovca na Krasu, 23. junija. Na 12. t. m. zvečer videlo je zaporedoma čvetero deklet (10—12-letnih) na občinskem pašniku, in potem vsak večer, neko žensko nenavadne lepote v beli obleki s svetlim žarom okoli sebe. Pa tudi drugi ljudje vidijo veliko luč po tleh in po zraku; enako je videlo tisto žensko prikazen do sedaj že več posameznih ljudi, pa tudi po več skupaj (enkrat celo 35 ljudi h krati). Ljudje derejo radovedni kar v trumah na tisti kraj; čuje se prepevanje in molitev. Zvečer in ponoči je na tisoče ljudi na pašniku, da človeka to videti nek sveti strah pretresa. Do danes se zbira vedno več ljudi! To prigodek, dostavljati nočem nič.

Domače novice.

Za „Narodni Dom“!

V Ljubljani osnovalo je več rodoljubov „Krajcarsko podružnico Narodnega Doma“ z naslednjim poslovnim redom:

§ 1. Podružnica si prizadeva, pridobiti vsacega Slovenca za svojega člana.

§ 2. Vsak član plača na mesec 1 krajcar ali na leto 12 krajcarjev.

§ 3. Podružnica ima v vsaki fari svoje poverjenike, ki pobirajo krajcarske doneske in jih pošiljajo blagajniku „Narodnega Doma“, gosp. dr. Starétu v Ljubljani.

§ 4. Blagajnik vodi podružnične račune v posebni knjigi, ter jih objavlja v vseh slovenskih časopisih.

Rojaki! Pomen „Narodnega Doma“ vam je znan. Narod slovenski si hoče zgraditi v beli Ljubljani ponosen hram, ki bode središče njegovemu javnemu življenju in dom narodne slovenske zavesti. Pokloniti ga hoče v last prvemu našemu literarnemu zavodu, „Matici Slovenski“. Njej bode „Narodni Dom“ donášal neposredne koristi; ona ga bode čuvala in hranila poznim rodod kot najlepši spomin slovenskega domoljuba!

Da se nam prej vresničijo te srčne nade, osnovali smo „Krajcarsko podružnico“. Skoraj nepoznate doneske bode pobirala od svojih udov, a vendar upa njen odbor, da nabere z malimi darovi izdatne svote.

Zrno do zrna pogača,
Kamen do kamna palača!

Ko bi žrtoval vsak Slovenec na mesec le eden krajcar, pomnožilo bi se v teku leta imetje „Narodnega Doma“ skoraj za dvesto tisoč gold.! Tako vgodnega vspeha pač ne pričakujemo; velik del teh denarjev pa se vendar lahko nabere, ako nas bodete blagovoljno podpirali, mili rojaki.

Zato se danes obrača odbor na vse domoljube slovenske, vabeč jih, da postanejo udje in delavci „Krajcarske podružnice“. Posebno prosi rojake po deželi, naj podpirajo njegov namen. Pozivlja jih, da stopijo z odborom v ožjo zvezo in mu kot poverjeniki pomagajo nabirati doneske.

Oni rodoljubi, ki bi hoteli prevzeti poverjenišvo — lahek in neodgovoren posel — naj blagovolijo naznaniti svoja imena. Odbor se bode potem pismeno z njimi natančneje dogovoril.

Napis je: „Krajcarska podružnica Narodnega Doma (Dr. Josip Staré) v Ljubljani“.

Rojaki! Podpirajte nas v obili meri; narod slovenski se bode vedno hvaležno spominjal onih, ki so bili zvesti sini njegovi!

Odbor

„Krajcarske družbe Narodnega Doma“.

(Mil. knezo-škof) bodo prihodnjo soboto ob 5. uri popoldne 17 bogoslovcev v semeniški kapelici podelili tonzuro, v nedeljo 3. julija ob 7. uri zjutraj pa v stolni cerkvi bogoslovcev I. in II. leta štiri male rede.

(G. dr. Poklukar,) deželni in državni poslanec, je v nedeljo po poludanski službi Božji sklical svoje volilce v Idriji ter jim v govoru čez dve uri trajajočem dajal račun svojega šestletnega delovanja v Beču. Poslušalci so bili neki jako pazljivi in zadovoljni. — Isto tako je predaval drugi dan v Ložu. V prihodnjo nedeljo bo imel govor ob 4. uri popoldne v Loki. — Prav tako!

(† Janez Šular.) Ravnokar smo dobili pismo poročilo, da je č. g. Janez Šular, župnik na Trebelnem pri Mokronogu včeraj zjutraj 24. junija ob 1/2 6. uri v Gospodu zaspal. Bil je sicer dalj časa bolehen, a da ga bode šen tako hitro spravil v gomilo, se ni pričakovalo. Umrl je ravno svojega godu dan v 66. letu svoje starosti. Pogreb bo jutri v petek ob 9. uri. Kdor je rankega gospoda poznal ter občeval z njim, ga bo bridko zadela ta tužna vest. Naj počiva v miru. Obširnejši dopis pričakujemo.

(Umrl je) 23. junija ter bil danes pokopan č. gosp. oče Serafin Prambergar, frančiškan v Jaski. R. i. p.!

(Umrl je) našim vseučilišnikom dobro znani dr. Chrobath, odvetnik na Dunaji.

(Gg. pevce društva „Slavec“) vabi odbor na izvanredno skušnjo jutri (petek) zvečer ob 8. uri v društvenem prostoru.

(Velike vojaške vaje) začno se letos sredi avgusta in bodo taiste kolikor je do sedaj znanega okoli Ljubljane. Ako smo prav podučeni, se jih bode tudi okoli 1000 brambovcev vdeležilo.

(Huda ura) prišla je danes popoldne okoli 4 nad Ljubljano. Gost dež, da se je kar megla delala, vsipal se je na zemljo, nad nami se je pa bliskalo in gromelo, da je bilo groza. Ta huda ura ubila je dve muhi na jedenkrat. Vojaška godba je bila napovedana v „Zvezdi“ ob 6, pod Tivoli v Švicariji pa ob 8. uri. Bodete menda obe plavali.

(„Narodne biblioteke“) 18. snopič izšel je pri Krajci v Novem mestu obsegajoč spise Andrejčkovega Jožeta II. zvezek: Matevž Klander; spiritus familiaris; zgodovina motniškega polža in Gregelj Koščenina. Andrejčkov Jože je pisal lepo domače in so njegovi spisi za naš narod kakor nalašč. Knjižica velja 15 kr.

(„Führer durch Krain und die Landeshauptstadt Laibach“) imenuje se jako priročna na lepem papirji tiskana knjižica 84 strani v mali 8° obsegajoča. Pisatelj, g. pl. Radics, začinja s krajopisom naše dežele, kateri dodaja nekaj glavnih in prav zanimivih zgodovinskih trenutkov, iz katerih polagoma na Ljubljano preide, kateri je celih 17 listov posvečenih. Lahko si mislite, da jo je zadosti natančno opisal in vendar človek tisti opis čitačoč tu pa tam misli: tega pa še ni, in tega tudi ne! Dalje razpravlja gorenjsko, notranjsko in dolensko stran in tu pa tam jako lepe prizore tudi s podobami poveličuje. Take podobe so: Ljubljana, sv. Jakoba nabrežje, Francovo nabrežje, grad Tivoli, Bleško jezero, Radonski slap, Bohinjsko jezero, Slap pri Savici, dve Belopeški jezери in plan Ljubljanskega mesta. Knjižica velja 20 kr. pri Giontiniju.

(Iz Vipave.) Vsled občne želje bode se otroška veselica dne 21. t. m. v prostorih Vipavske čitalnice dne 29. t. m. popoldne ob 5. uri z istim programom in istim namenom ponovila.

Gašpar Gasperin, šolski vodja.

(Desetletnica) zastave Novomeške meščanske straže praznovala se bode 28. t. m. v nedeljo v Rudolfovem na jako slovesen način po sledečem sporodu: 27. junija zvečer počitnica z godbo po mestu. 28. junija ob 5. uri zjutraj budnica, ob 9. uri popoldne vojna maša pred mestno zbornico, ob 1. uri popoldne slavnostni banket, ob 4. uri pa prosta zabava na planem.

(Rimske grobe) našli so na Koprivniku pri Litiji v njih pa pepel sožganih mrličev, nekaj bakrenega denarja in posodo, ktera je še dobro ohranjena. Vse to spričuje, da so za Savo Rimci svoje naselbine imeli in da je bil tedaj na Savi jako živahen promet.

(Na Velehrad) se pripravljate dve družbi Lavantinskih duhovnikov, ki mislijo 30. junija odpotovati čez Budapešt, da si ondi razstavo ogledajo, potem se čez Prago domu vrniti.

(Mariborska stolnica) se marljivo popravlja, in nadjati se je, da bode do jeseni dogotovljena. Razun potrebnih poprav bode se tudi primerno prvotnemu gotiškemu slogu nekoliko oplešala, zlasti pri oknih in v srednji ladiji.

Razne reči.

— V senci! V Stettinu na Nemškem se je zgodila sledeča dogodbica in nam zopet o bistroumnosti (?) nemškega naroda priča. Ni še zdavnej, ko je v Stettinu vstrel tramvajskega vozú, ki se je v mesto peljal, na vso moč tekel neki deček. Sprevodnik ga nekaj časa opazuje, vidoč pa, da s fanto že vse lije, kajti toplomer kazal je v senci 20°, ga vendar-le popraša, zakaj in kam tako teče pri tej vročini z vozom vstrel. „Mislim, da mi pač ne bode branili, ako želim v senci v mesto priti.“

— Muham menda nobena reč ni bolj nadelžna kakor rastlina „ricinus“ imenovana. Na vsako okno po eno tako sadiko, ki pa more že precej velika biti, in muhe vam ne bo v sobo. Tiste pa, kar jih je v sobi, smrtna groza spreleti, kakor hitro „ricinus“ ovohajo in v divjem diru zaženo se vnkaj. Kdor ne veruje, naj poskusi.

— Kak razloček je med slovenskim pisateljem in časnikarjem? Prvega „trga“, kdor ima ravno čas, drugi je pa navadno sam raztrgan.

Telegrami.

Dunaj, 25. junija. Raznesla se je vest, da se mislita cesarjevič Rudolf in Štefanija v Kavkaz na pot podati. Pri tej priložnosti obiskala da bi tudi Moskvo in Petrograd. „Fremdenblatt“ pa pravi, da na to v mero-dajnih krogih do sedaj niti mislili niso.

Dunaj, 25. junija. Tukajšni nuncij msgr. Vanutelli bode poklican domu; na njegovo mesto pride msgr. Macenni.

Budapešt, 24. junija. Poštni uradnik Apostol izneveril je včeraj izročeno mu pismo z 27.000 goldinarji. 22.000 goldinarjev dal je svojemu prijatelju, da naj mu jih spravi, kar je ta tudi za trenotek storil; takoj na to šel je pa na policijo, kjer je nepoštenjaka ovadil. Apostola so zaprli, denar se je ves dobil.

Madrid, 24. junija. Včeraj je v Murčiji 93 ljudi za kolero pomrlo. Minister Canovas in Romero odšla sta tjakaj.

Tuji.

23. junija.

Pri **Maliču:** Gustav Mahler, trgovec, iz Wormsa. — E. Richter, fabrikant, z Dunaja. — Josip Stricker, trg. pot., z Dunaja. — Sv. Rade, trgovec, iz Derventa. — Edvard Schwarz, trgovec, iz Gablonza. — A. Tschopp, e. k. okr. komisar, iz Kočevja.

Pri **Stonu:** Frane Bastolz, trg. pot., iz Milana. — Ljudevit Schiedermaier, trgovec, iz Nürnberga. — Moric Spitzer, trgovec, z Dunaja. — J. Maver, e. k. gojzd. uradnik, s so-progo, iz Steniča. — Marta Bednarz, zasebnica, z družino, iz Trsta. — Avgust Hardek, Ljoydov uradnik, iz Trsta. — Matej Supljina, župnik, iz Istre. — Karl Plane, zasebnik, iz Siska. — Henrik Wolf, e. k. poročnik, iz Pazna. — Dr. Poznik, e. k. notar, iz Novega mesta. — Adolf Pauser, trgovec, iz Novega mesta. — Anton Vertačič, hišni posetnik, iz Novega mesta. — Janez Dejak, e. k. stotnik pri konjiki, iz Guttendorfa. — Leopold Ahačič, fabrikant, iz Tržiča.

Pri **Južnem kolodvoru:** Lenard Bader, krčmar. — Janez Fajdiga, zasebnik, iz Sodražice.

Pri **Avstrijskemu caru:** Peter Weiss, zasebnik, iz Kranzhofena. — Peter Repič, učitelj, iz Cirknice.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

25. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 60	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 20	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 40	„
Papirna renta, davka prosta	99 „ 20	„
Akcije avstr.-ogerske banke	858 „ —	„
Kreditne akcije	288 „ 20	„
London	124 „ 25	„
Srebro	— „ —	„
Francoski napoleond.	9 „ 85	„
Ces. cekini	5 „ 87	„
Nemške marke	61 „ —	„

Umetne

(24)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.